

HELENE.

Hon är min guddotter, och jag tycker rätt mycket om henne.

EDVARD.

Må vara; men hon är en kammarjungfru....

HELENE.

Dermed vill du säga pratmakerska.

EDVARD.

Eller kammarjungfru.

HELENE.

Jag förstår ej på hvad sätt hon förgått sig! att hon gjort det begriper jag nu, och jag begagnar mig af hennes okunnighet, för att fråga dig hvilken tjänst du kan hafva att begära af grefven.

EDVARD.

Just ingenting. En originaltafla, som han lofvat mig några detaljer till, ... artistiska, ... som du ej behöver känna.

HELENE.

Nå väl! jag vill ej vara nyfiken; men en grace ber jag dig om ännu en gång; emottag ej hans bjudning på landet.

EDVARD.

Jag begriper ej din rädsla och hvarföre du är så enträgen.

HELENE.

Jag har mina osaker, dem du ej behöver känna.

EDVARD.

Jaså, du hämnas; kanske du tror på Petters prat.

HELENE.

Han är ej den enda som pratar.

EDVARD.

Ej må du tro, att han skulle bry sig om en sådan snärta som Lisette.... Han, som har tour hos grefvinor och friherrinnor, tillochmed på hofvet.... för mig berättar han allt.

HELENE (*leende*).

Verkeligen.

EDVARD.

Jo! mig förtror han allt möjligt. Bland annat om tvenne äkta män.

HELENE.

Tvenne?

EDVARD.

Just precis.

HELENE.

Bara du ej tar felt?

EDVARD.

Nej, visst icke.

HELENE.

De äro tre.

EDVARD.

Åt mig nämnde han blott om tvenne.

HELENE.

Jag, som talar vid dig, känner mycket väl den tredje.

EDVARD.

Det vore väl...?

HELENE.

Nåväl! du har gissat rätt; hvarföre tvingade du mig att tala om det.

EDVARD.

Jaså, han gör sin cour för dig?

HELENE.

Åh ja! och det har han gjort ganska länge,.... redan öfver en månad; se der hvarföre jag ogerna ser honom och dessutom nekar att besöka sällskaper, der jag kan möta honom; du har varit den första att förebrå mig, och du kan ej tänka huru elaka menniskotungor kunna vara.

EDVARD.

Ja, de männerna, de männerna! de äro litet dumma emellanåt. |Och jag, som ingenting märkt.

HELENE.

Har ingen fara, ty du vet att jag älskar dig; sade jag dig icke att du fått svag syn, tror du mig nu? Skona dina ögon.

EDVARD.

Du har rätt, alltid rätt, min engel!

Sjette Scenen.

(DE FÖRRA. LISETTE, sedermera GREFVEN).

LISETTE (*kommer in*).

Grefven kommer i trappan.

EDVARD.

Huru skall jag kunna se honom efter hvad jag hört?

HELENE.

Icke ett ord om hvad jag sagt dig, du låtsar ingenting veta.

EDVARD.

Var lugn!

GREFVEN (*inkommer*).

Ni ser, kära Werner, att jag skyndat mig från min tant för att återkomma till er. Ah! hade jag vetat att jag skulle träffa er, min fru, här, hade jag varit ännu skyndsammare.

EDVARD (*afsides*).

Nu märker jag; den der artigheten har han väl sagt henne många gånger.

HELENE.

Det är väl ej underligt att finna mig i min mans atelier.

GREFVEN.

Sedan i morse, då jag fick veta att ni var den ädle baron Gyllenadlers dotter, har min högaktning och vänskap ökat i dubbel måtto, ifall det vore en möjlighet.

EDVARD (*afsides*).

Det var mig en oförsigtig sälle; sådant sitter han och pratar för mina öron (*han börjar sjunga*).

GREFVEN.

Ni min fru, som egentligen är skapad för sa-

longerna på hofvet, som (*Edvard skrålar till*).
Kors hvad Werner är glad i dag, han mår bestämt mycket bättre; tänk huru rask skall han ej blifva, då han kommer ut på landet. Han har väl förberedt er, min fru, att jag enleverar er allesammans.

HELENE.

För mycken godhet!

GREFVEN.

Allsinte! allt står till er tjänst; min kredit, min egendom allt.

EDVARD,

Vänta lite, herr grefve. Ni skulle komma till mig för att göra mig en tjänst och icke min hustru . . . , eller tänkte ni, såsom sanningen är, att man och hustru äro ett, och att om ni gör min hustru en tjänst, så har ni äfven gjort mig en.

GREFVEN (*till Edvard*).

Jag trodde det var oss emellan.

EDVARD.

Så var det verkligen men sedan jag märkt att min hustru ej har några hemligheter för mig, så har jag ej heller några för henne så är det ju ett lyckligt äktenskap och den tjänst jag begär af er, är att ni måtte gifva mig ett godt råd.

GREFVEN.

Ett godt råd är lätt att ge.

EDVARD.

Nå! ni älskar de sköna konsterna och allt hvad som hör dit Jag skulle begynna med en genretafla i dag; det skulle blifva en interieur.

GREFVEN.

Bravo! dem tycker jag om.

EDVARD.

Desto bättre; det skall först blifva en man, simpel, dum och enkel, som nu upptäckt, att den han trodde vara sin bästa vän var hans hustrus kurtisör; ni förstår mig?

GREFVEN.

Superbt! Men huru har han upptäckt det?

EDVARD.

Det är ju likgiltigt, allting kan ej vara sagdt i taflan här synes endast hufvudpersonerne, först ser ni mannen, han ser dum, flat och förargad ut, som man vanligtvis är vid sådana tillfällen; så ser ni hustrun, en ädel och god kvinna, hennes ansigte uttrycker så mycket, hon är litet förvirrad; i alla hennes anletsdrag läser man oskuld och blyghet. Vännens hufvud ser ni ej, (*rörelse å Grefvens sida*) han kommer att bli ypperlig, han vet ej huru han skall bära sig åt i detta kinkiga ögonblick, han rodnar och bleknar om hvartannat, sedan kammarjungfrun, som låtsar torka möblerna. Taflan får ju en rätt nätt gruppering.

GREFVEN.

Åhja, rätt nått! *(Grefven går fram).*

LISETTE.

Hvad skall . . . *(Alla tre personerne röra sig på engång).*

HELENE.

Edvard! . . . *(Helene stiger upp).*

EDVARD.

Stilla, stilla! Rör er ej; hvilken egen händelse, j stån alla der! Jag skyndar att göra mitt utkast efter naturen.

GREFVEN.

Effekten är briljant.

EDVARD.

Det är ej slut; gif mig nu det råd jag begär.

GREFVEN.

Vill ni veta slutet; nå väl, det finnes många sätt att sluta: neml. att den af mannen misstänkte vännen skulle begära upprättelse.

EDVARD

(sätter ifrån sig sin palett).

Den skall han få genast!

HELENE.

Mina herrar!

GREFVEN.

Nej, det vore dumt. Jag hoppas att den unge mannen har bättre känslor. Han må sedan vara förnäm eller af lägre börd, han uppoffrar någon-

ting . . . någonting stort för mannen. Han har förgäfves gjort sin cour för frun . . .

EDVARD.

Hvad kan han väl uppoffra?

GREFVEN.

Jag vet ej . . . hvad man må hitta på . . . Antag t. ex. att mannen i sin hustrus ögon vill synas rik och har dåliga affärer; för att uppehålla lyxen så . . . lånar han . . . och . . . gör af med mer än han förtjenar.

EDVARD.

Grefve! . . . jag ber er.

GREFVEN.

Han skulle ibland annat utgifvit en revers, som skulle vara förfallen den 26:te.

EDVARD.

Herr Grefve!

GREFVEN.

Den vore på tre-, fyratusen riksdaler, denna revers har fallit i den der vännens hand . . . den . . .

EDVARD.

Helene, tro ej hvad han säger!

GREFVEN.

Se här är den *(visar den).*

EDVARD. HELENE. LISETTE.

O himmel! *(de rusa fram på engång).*

GREFVEN.

Ah! Om jag kunde måla, skulle jag nu ock måla slutet efter naturen.

EDVARD.

Hvar har ni fått den? Jag skall genast beta-
la den.

GREFVEN

(rifver den i små stycken).

Den tillhör er . . . *(Han går).*

HELENE.

Gå efter grefven, Lisette, och läs igen alla
dörrar. *(Lisette går).*

EDVARD *(fallande i soffan).*

En grym hämnd!

Sjunde Scenen.

EDVARD. HELENE.

HELENE.

Du bedrog mig således.

EDVARD.

Kan du förlåta mig, min Helene?

HELENE.

Dig förlåter jag gerna, men huru förlåta mig
sjelf.

EDVARD.

Dig? Hvad menar du? Jag ber dig, tro ej
att oordningar eller dåligt uppförande föranledt
dessa skulder . . . jag har varit van vid en vinds-

kupa, i den ett bord, en stol . . . det har varit
tillräckligt för mig.

HELENE.

Nå väl, än dessa skulder?

EDVARD.

Jag har haft mina skäl.

HELENE.

Tala, haf förtroende för mig!

EDVARD.

Ack, Helene! du som gjorde mig så lycklig, då
du skänkte mig din hand . . . huru vara dig tack-
sam? . . . Du som var van vid dessa bländande
salar . . . afbrottet hade blifvit dig . . . för häftigt;
att komma in i en målares atelier . . . jag kan ej
uttrycka mig, du förstår . . . se der orsaken.

HELENE *(sorgsen).*

För min skull! Derföre steg du upp om mor-
gonen och arbetade till sent in på nätterna!

EDVARD.

Nå väl, det var min glädje att se dig skön,
bländande, rikt klädd, med eget ekipage! . . .

HELENE.

Mig! jag gaf min hand åt artisen, ej åt grand
seigneur'n, jag ville älska min man som en ar-
tists hustru, ej som hustrun till en grand seigneur;
jag har velat lefva för min man och för vårt barn,
och länge har jag ej förstått hvarföre du velat
plåga mig med denna lyx, som jag nu finner allt

rysligare (*hon sätter händerna för sina ögon*).
Edvard, hvad äro vi skyldiga inalles?

EDVARD.

Sjutusen riksdaler.

HELENE.

Det är fasligt mycket!

EDVARD.

Om några månader äro dessa skulder betalda.

HELENE.

Om ett år?

EDVARD.

Nej, förr!

HELENE.

Jag åtager mig saken, nu är det jag som bestämmer; till en början sälja vi vårt piano, vår lilla vagn, vår gråa häst, vår granna matta och mina juvelsknappar.

EDVARD.

Hvarföre?

HELENE.

Emedan grefven först, och så fort som möjligt, skall betalas.

EDVARD.

Du har rätt.

HELENE.

Nu mera skola vi lefva på indragning; en mindre våning på någon af malmarne Ack, huru annorlunda! så lyckliga vi skola blifva, och nu insynnerhet då lilla Sigge kommer hem från gamla tante Bertha.

EDVARD.

Hvilken glädje, arbetet skall gå både fortare och bättre när ni båda äro mig nära.

HELENE.

Nej! Du skall hvila dig nu, vi flytta ut på landet till några veckor. (*Det höres åka*). Ah! Det är kanske tante Bertha; kläd dig fort och kom in till oss. (*Helene går*).

Femte Scenen.

EDVARD (*ensam*), sedan LISETTE.

EDVARD.

Det är märkvärdigt. Denna olycka har nästan gjort mig gladare och lyckligare Och hvad hon är god, min hustru! Jag borde ändå få min taffa färdig så att hon ej skulle få tillfälle att sälja sitt piano, hvilken njutning att de långa höstafnarne få höra henne spela och sjunga hennes toner som äro så rena, klara och djupa som krystallens Ah! (*han sätter sig vid sitt arbete*). Det var ett märkvärdigt mörker Petter, Petter! (*Lisette inkommer*).

LISETTE.

Ropade herrn mig?

EDVARD.

Nej inte precist men hvad har du der?

LISETTE.

Jo! det kom en herre i livré, jag tyckte det var från slottet, han hemtade detta bref....

EDVARD.

Kongl. sigill.... Drag upp gardin, så att jag ser läsa; nej, jag ser ändå ej, läs du kära barn.

LISETTE.

Jag tror det är från kungen. Beställning till 2:ne taflor, den ena till Drottningholm och den andra till Tullgarn, hvardera på 1000 riksdaler.

EDVARD.

Har du läst riktigt? Kors, hvilken glädje.... min Gud, lefve kungen och konsterna! Helene, Helene! hvar är hon? kom hit, du behöfver ej sälja ditt piano; öppna fönstret Lisette, här är så mörkt.

Nionde Scenen.

DE FÖRRA. PETTER.

PETTER.

Ropade husbond' mej?

EDVARD.

För en timme sedan.

LISETTE.

Hjelp mig, Petter, att öppna det här fönstret, jag får det ej upp ensam.

PETTER.

Hvarföre skall det öppnas?

EDVARD.

För att det skall komma in mera dager. Hvad, inte se'n heller? Jag tror det är fullkomligt natt redan.

LISETTE.

Klockan har ej slagit 4 ännu.

PETTER.

Ser herrn ej huru stark dager det är, solen skiner så grannt på det blåa fästet.

(Helenes piano höres, hon spelar någonting melankoliskt).

EDVARD

(rusar upp midt på theatern).

Hu! Hvad känner jag? det blir svart, allt mörknar för min syn.... knappt kan jag se framför mig.... Lisette.... Petter.... hvar äro ni?...

LISETTE *(skrämd).*

Här, goda herre.

PETTER *(skrämd).*

Här äro vi båda.

EDVARD.

Min Gud! min Gud! ropa frun. Ah, det är mörkt! hvar är hon? Skulle hon vara här, kanske kunde jag se henne.

(musiken upphör).

LISETTE.

Der kommer frun.

Tionde Scenen.

DE FÖRRA. HELENE.

HELENE.

Kom, kom Edvard! Vår Sigge är hemma, kom och se huru stor han blifvit!

EDVARD.

Vår son?

HELENE.

Skynda dig, tante Bertha och lilla Sigge vänta.

EDVARD.

Hvar är du Helene?

HELENE.

Min Gud, här! Här vid din sida.

EDVARD.

Ah! Allt är då slut; jag är förlorad, jag ser dig aldrig mer.... Jag är blind.

ALLA.

Blind! *(Helene och Edvard omfamna hvarandra).*

Rideauen faller.

Andra Akten.

(En väl möblerad salon, en dörr i fonden, två dörrar åt höger; en dörr och ett fönster åt venster. Edwards stol är vänd mot fönstret.)

Första Scenen.

(Edvard sittande i sin stol, Lisette håller i ett tidningsblad, Helene sitter vid hans sida, fördjupad i sina tankar.)

EDVARD.

Nåväl Lisette, läs du nu tidningarne; ty du är säkert trött, Helene.

HELENE *(likasom uppvaknande).*

Jag? nej visst icke.

EDVARD.

Huru vore det väl möjligt för dig att ej vara trött, jag som nu varit blind ett helt år, har nog uttröttat dig; du har läst för mig hundraåtta delar af dessa nya sortens romaner, som aldrig vilja taga ett slut.... med ett ord, du bevisar mig en vänskap, som få hustrur i dylikt fall skulle hållit ut med.

HELENE.

Edvard!

EDVARD.

Ja! din vänskap förundrar mig ej; ty mera uppoffrande än du har jag aldrig sett någon *(hans skrattar).*

Målarens hustru.

LISETTE.

Det är ändå bra underligt att kunna vara så glad och nöjd, när man förlorat sin syn.

EDVARD.

Hm! och hvartill skulle det väl tjena att vara ledsen och gråta, synen skulle derföre ej återkomma. Nästan alla blinda äro glada, de lefva i ständiga illusioner. Dem de älska se de alltid för sig lika unga, lika vackra. Vill du ej försöka, Lisette, huru det känns att vara blind?

LISETTE.

Nej jag tackar, jag tycker för mycket om mina ögon.

EDVARD.

Ty du kan så bra kokettera med dem.

LISETTE.

Alldeles icke, men de äro mycket goda.

EDVARD.

Nåväl! äro de goda så läs tidningen för mig.... Helene, hvar är du?

HELENE.

Här vid din sida.

LISETTE (*läser*).

Politiskt nytt....

EDVARD.

Politiskt! det bryr jag mig ej om att höra.

LISETTE.

Vänta, det här kan då intressera er. Från Berlin skrives att den beryktade läkaren, doktor

Grahm gjort en underkur, i det han opererat baron Stollenstein, hvilken varit blind i tjugufem års tid.

EDVARD.

Jag vet; jag har stått i korrespondans med honom, han skref mig då till att min blindhet vore snart hjälpt.... men hvad tror ni väl att en sådan herre tager i arvode?

LISETTE.

Det kan väl ej vara så mycket, det.

EDVARD.

Nej, mitt barn, om du ej tycker att 1000 thaler äro dyra pengar, och dessutom en resa till Berlin.

HELENE.

Som kan verkställas bara man vill.

EDVARD.

Ja, om jag ännu hade min palett och mina penslar; men nu, nu hafva vi varit i Berlin utan att se kungen af Preussen (*han skrattar*).

LISETTE.

Ledsamt att allt skall kosta pengar här i världen.

HELENE.

Ack, min Gud! klockan är så mycket.... skicka fort till Brunkebergs torg efter en droschka åt mig. (*Lisette afträder*).

EDVARD.

Bo vi icke nu vid Carl den trettondes torg?

HELENE.

Vid Enkhusgränd. Ja.

EDVARD.

För vår son är det rätt bra, ty han har nära att springa och leka på torget med andra små barn. Hvar är lilla Sigge i dag?

HELENE.

Han sofver nu, han har lekt hela förmiddagen.

EDVARD.

Jaså, du skall fara ut nu igen, huru stå våra affärer för närvarande?

HELENE.

Jag har sålt allt som var oss öfverflödigt, och betalt de förnämsta skulderna.

EDVARD.

Framför allt grefven!

HELENE.

Naturligtvis! Du lemnade honom ju sjelf penningarne.

EDVARD.

Det var sannt, och jag passade då på tillfället och bad honom artigt att aldrig mera sätta sin fot inom vårt hus.

HELENE.

Hvarföre det? Var du svartsjuk, hade du ej förtroende för mig?

EDVARD.

Visserligen; men du fann hans beteende med reversen så nobelt.

HELENE.

Och det vidhåller jag ännu.

EDVARD.

Ja! och du talar om honom mer än vanligt och alltid med välvilja.

HELENE.

Nå! än sedan?

EDVARD.

Ack, hvarföre skall alltid den tanken komma för mig, Helene och grefven äro af samma klass, af samma rang, och af samma fina börd. Ack, om du ändå aldrig emottoge honom i detta hus.

HELENE.

Nej!

EDVARD.

Förlåt mig, jag är lugn åter.

Andra Scenen.

DE FÖRRE. GREFVEN synes. Sedan PETTER.

HELENE.

O himmel! (till grefven) hvilken oförsigtighet... (Grefven visar henne ett papper.... hon tager det. Grefven går. Hon läser papperet och rifver sönder det) klockan sju.

PETTER.

Vagnen är här.

EDVARD,

Adieu Helene, adieu min engel! ack gerna skul-

le jag komma med; men det är så besvärligt. (*Helene går i fonden*). Hon är borta! Ack så tomt, alltid ensam, alltid!

HELENE (*skyndar fram*).

Edvard, hvarföre så ledsen?

EDVARD.

Jag ledsen? Nej! Petter och jag skola nog hafva så roligt. Adieu. Adieu! (*Hon går*).

Tredje Scenen.

PETTER.

Roligt! Ni är bra lycklig husbonde, som kan ha roligt, och som alltid är glad.... jag.... jag är det aldrig mera.

EDVARD.

Det var ledsamt det, och hvarföre min kära Petter?

PETTER.

Åh! jag har tusen skäl till ledsnad.

EDVARD.

Nå! låt höra några af dessa tusen?

PETTER.

Nåväl! För det första är jag ej mer er hjälpredda i ateliern.... jag, som redan kunde rita, måla.... som.... Nu håller jag penseln och borsten för att måla edra och fruns skor....

Jag skulle kanske småningom blifvit skyltmålare.... men alla mina drömmar drunkna....

EDVARD.

Och du sjelf har tråkigt, din stackare, vid din husbondes sida.

PETTER.

Visst är det litet ledsamt.... men om jag ändå finge någon afton gå och roa mig.... till exempel i afton. Vet herrn, jag har fått en biljett i orkestern af Pukslagarn.... det vore fan så trefligt, för jag har aldrig varit på Opran.

EDVARD.

Hvad skulle du väl göra der?

PETTER.

Jag skulle se mig omkring.

EDVARD.

Der är ingenting att se, endast att höra.

PETTER.

Nå, jag skall höra då.

EDVARD.

Nej, du skulle få mycket ledsamt tror jag.

PETTER.

Men den ledsamheten skulle ingenting kosta..., får jag inte gå nu, så.... får jag inte gå på länge, ty opran stänges i dag. Ja, det är sista gången de spela.

EDVARD.

Desto värre för dig, min kära Petter; i afton kan det ej bli af, ty frun och Lisette skola ut.